

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน คนตรี วรรณกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ชื่อภูมิปัญญา หลานสอนปู่ (นาเคียน ตำบลจอมจันทร์)

ความเป็นมา

สาธุอินดี กำปู่เป็นเจ้า กำคนเฒ่าสั่งสอนหลาน เป็นงานอันชอบประกอบด้วยธรรม หลานก็จำจ้ก จำจ้อไว้ เสมอคั่งได้แก้วลูกถ่าแสนกำ เป็นกำอันวิเศษ หลานก็น้อยน้วนเนตรสาธุการ ปู่เหย

บัดนี้หลานก็จักขอสั่งสอนปู่เล่า ปู่เป็นเจ้าก็จูงฟังกำหลานสอน กั้นปู่จักนอนอนนอนเสียเปล่า หื้อไห้วพระเจ้าตั้งวัน หื้อได้หันเมืองฟ้า หื้อได้ถ้ำของอันชอบ หื้อประกอบด้วยทางบุญ หื้อตนข้าวของไว้ ส่วนหื้อได้ม่วนเมื่อยามสุข หื้อตักยามไร่ กั้นเจ็บป่วยไข้หื้อฮีบหายาเนอปู่เหย ปู่อย่าบ่นอย่าบ่นกั้น อยากรปลาหื้อกับหน้าผ่อดิน ผ่อหญ่าจันฟ้าบ่หันหวน เฒ่าใจต้นมิดเศร้า เอาเหล่าเป็นพระเจ้า เฒ่าจ้งไรบ่อย่างปาก เฒ่าโรยมากกะกั้น เฒ่าบ่มีศีลสักเส้น เฒ่ามักเล่นเลาะแหละ เฒ่าจ้งเป๊ะจ้งกั้น เฒ่าจ้งแบ่งแต่ครั้งและแบ่งหลิ เฒ่าบ่รู้ตีแก้วทั้งสาม เฒ่าตีความกินฝาก เฒ่าใจบาบจ้งทารุณ เฒ่าใครเป็นขุนบ่รู้รักใคร่ เฒ่ารู้แต่ไปร่น้ำใส่หน้าตัวผู้เดียว หนตางเตียวป้อบ่โต เฒ่าบ่อใจใส่ยาคิดกำ เฒ่าค้นหาจี้โลกมาก เฒ่าบ่ออุปปะถากแก้วทั้ง 3 กีบ่อดิเนอปู่เหย เฒ่าสอกกอกสลิดเหมือนวอก กั้นออกปากก็ถื้อว่าศีลธรรม หัวใจดำเหมือนงูเห่าหอม ทุ่งเสื่อก้อมแบกสอดกับไซตางเส้นหมดใส ปู่สั่งบ่ต่อมาขุดน้ำบ่อฝิ่งตัว ตางมิดมัวป้อยขุดเข้าใกล้ กั้นหลานว่าเฒ่าไปก็ว่าหลานบ่นบ่นอย่าเฒ่าใจดำ จ้งสับปะหลิ เฒ่าจันเฒ่าแก่สงสาร ตางกั้นและตางกะตำบุญรักษาศีลเหมือนต่านและกีบ่อดิใจจ้วบ อยู่เป็นขบเป็นปี กีบ่อดิรักษาศีลและหื้อต่าน เฒ่าบ่ถ่าเป็งถึงสงสาร ตัวเต่าเฒ่าคิดแต่ใคร่ได้เงินได้คำ เฒ่าบ่อดิใจจ้วบมัจจุราจะท่ามาขับไล่ไปจันจุมือบ่อดิ เฒ่ากามะตัมหา เฒ่าปาราสะริชชอกกอก กั้นหลานบอกแล้วปู่ก็บ่อฟังกำหลาน กีบ่อดิแหละ หลานและปู่เหย

ประโยชน์ที่ท้องถิ่นได้รับ

1. เป็นการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นของบ้านนาเคียนที่มีมานานแล้ว
2. เป็นการบอกให้รู้ว่าผู้ใหญ่ควรกระทำตัวให้อยู่ในศีลในธรรม อย่าให้เด็กมาว่าได้
3. เป็นการสืบสาน ถ่ายโชน วัฒนธรรม ด้านวรรณกรรมให้สืบทอดต่อไปยังรุ่นลูกรุ่นหลาน

แหล่งข้อมูล

พ่ออุ้ยไชยวงศ์ จันทรบุรณ์ อายุ 79 ปี

บ้านเลขที่ 1 หมู่ 2 บ้านนาเคียน ตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน